

KRAJEVNI PRAZNIK V ZADVORU

V krajevni skupnosti Zadvor vsako leto praznujemo krajevni praznik 13. julija — v spomin na dogodek, ko so domačini iz Zadvora ušli okupatorjem aretacijam in v hribu Molnik pod vodstvom narodnega heroja Jožeta Moškriča-Pepeta ustanovili prvo slovensko partizansko Molniško četo.

V počastitev krajevnega praznika pa so bili letos vključeni tudi drugi pomembni jubileji in dogodki so se vrstili ves teden od 10. do 17. julija. Najprej so 10. julija pripravili srečanje borcev in vojaških vojni invalidov, na katerem so obujali spomine v zvezi s 85. obletnico rojstva našega dragega maršala Tita, 40. obletnico prihoda tovariša Tita na čelo jugoslovanske komunistične partije, 40. obletnico ustanovitve prve slovenske partizanske Molniške čete in seveda tudi 6. obletnico postavitve spomenika partizanski Molniški četi in vsem tistim, ki so med NOB od 1941. do 1945. leta kakorkoli pripomogli k zmagi naše revolucije. Uvodni govor o tem sta pripravila tovariša Berčičeva in tovariš Kastelic. Med srečanjem borcev, bork in vojaških vojni invalidov so se ti ob dobri kapljici spominjali mnogih dogodkov iz NOB ter poudarjali potrebo po ohranjanju tradicij NOB ter napore, naj bi to sprejeli tudi mlajši rodovi.

V tednu priprav na praznovanje krajevnega praznika so se

zvrstile tudi razne športne prireditve. Strelska družina Pugled je organizirala tekmovanje v streljanju z zračnim orožjem, pri čemer so bili doseženi pomembni uspehi.

Osnovna organizacija Zveze socialistične mladine Slovenije v Zadvoru je organizirala množični TRIM za kolesarje vseh starosti s štartom pred zadružnim domom, prek Zavogljia, Vevč, Bizovika in nazaj. Med njimi je tekmoval tudi najstarejši udeleženec Franci Zupančič, predsednik društva upokoencev Zadvor.

Balinarski klub je organiziral turnir za člane in nečlane, ki pa ni bil izpeljan do konca.

Tekmovali so še košarkarji in drugi.

Osrednja slovesnost pa je bila v nedeljo 17. julija ob 8.30 v dvorani zadružnega doma Zadvor. Sklicana je bila svečana seja izvoljenih predstavnikov in članov samoupravnih delovnih teles krajevnih skupnosti in družbenopolitičnih organizacij. Osrednji govor na svečani seji je imel Marjan Moškrič, predsednik skupščine občine Ljubljana Moste-Polje in hkrati tudi predsednik delavskega kulturnega društva Svoboda Zadvor. Orisal je pomembne dogodke pred vojno, spregovoril o kaljenju članstva v Vzajemnosti in Svobodi, kakor tudi o delu društva po osvoboditvi. Letos praznuje DPD Svoboda Zadvor svojo 50. obletnico delovanja. Za ta visoki jubilej je komisija družbenopolitičnih organizacij sklenila za-

služnim članom podeliti bronasta priznanja. Priznanja so prejeli Antonija BERČIČ, Justina BERČIČ, Karol ČERNE, Franc GAŠPERŠIČ, Gabrijel GAŠPERŠIČ, Stanislav KEBER, Franc KOCJANČIČ, Jože KOCJANČIČ, Lovro OMAHEN, Alojzija ROME, Ciril ROME, Feliks SMREKAR, Anton ŠIRCELJ, Anton VIDERGAR, Avgust VIDERGAR, Feliks VIDERGAR in Viktor VIDERGAR.

Priznanja jim je podelil sekretar OO ZKS Zadvor Stane KEBER. Sprejeli pa so tudi pravilnik, po katerem bodo vsako leto ob krajevnem prazniku podeljevali zaslužnim občanom bronasta priznanja iz vseh področij družbenega delovanja.

Po slovesni seji je prostovoljna gasilska četa Sostro pred zadružnim domom Zadvor uprizorila mokro vajo.

Od zadružnega doma je potem povorka na čelu s prapori ZB, DU, PGČ in drugih krenila na osrednjo slovesnost pred spomenikom partizanski Molniški četi. Pomen proslave in zgodovinske dogodke je obudil predsednik sveta KS Zadvor Franci KOŠIR, nato pa je sledil še kulturno-umetniški program, ki so ga pripravili vojaki iz vojašnice »20. julij« iz Ljubljane ob sodelovanju OO ZSMS Zadvor. Žal pa smo pogrešali postrojeno mladinsko pohodno Molniško četo — kot je to bilo lani.

Po zaključku slovesnosti je množica udeležencev odšla na zabavišni prostor k brunarici,

kjer je balinarski klub Zadvor pripravil veselilni del programa ob spremljavi ansambla »Tema«. Rajanje je trajalo pozno v noč, tako da bodo tudi praznovanja letošnjega krajevnega praznika in dogodki, ki so si sledili, ostali v najlepšem spominu.

Na koncu naj pripomnim tudi hibe, ki so spremljale priprave za tako slovesnost. Prepričan sem, da bi moral biti ob praznovanju tako pomembnih dogodkov obveščen večji krog ljudi. Na proslava smo opazili le domačine. Morda bi kazalo drugič obvestiti tudi obmejne krajevne skupnosti. Še pomembneje pa se mi zdi, da bi morali povabiti tudi tiste, ki žive drugod, a so za našo krajevno skupnost doprinesli pomemben delež med obema vojnama in po vojni. Tako bi bila proslava še vse bolj množična in veličastnejša.

Pripis:

Bralce Naše skupnosti s področja krajevnih skupnosti Zadvor obveščam, da lahko po želji naročijo fotografije s slavnostne seje KS Zadvor, dne 17. julija 1977 pri A. KASTELICU, c. 13. julija št. 44 (blok), kjer si lahko posnetke tudi ogledajo.

ALOJZ KASTELIC

V PRIHODNJI ŠTEVILKI PREBERITE!

Podpisan je samoupravni sporazum o osnovnih srednjeročnih planih razvoja pretovalne, skladiščne in špeditorske dejavnosti za obdobje 1976 do 1980.

Predsednik zbora združenega dela ljubljanske skupščine o delegatsstvu. Izteka se prvi štiriletni mandat. Uspehi in problemi. Na dobrih izkušnjah bomo gradili naprej!

Utrdimo družbeno samozasčito. Do kod smo prišli? Pred novimi nalogami.

Družbeni center v Mostah ante portas! Kako uskladiti želje s potrebami in možnostmi? Kaj vse bo v njem? Kdaj bomo začeli graditi?

IN MEMORIAM

Ob odprtem grobu

Dragi tovariš Zvonimir Skandali, profesor—slavist v pokolu, član sekretariata OO ZKS, delegat za SIS in več komisij pri svetu KS, član predsedstva KK SZDL v KS Nove Jarše! Le težko verjamemo, da se poslavljamo zadnjičkrat. Vsem, ki smo s teboj sodelovali v raznih oblikah delovanja, boš ostal v spominu kot človek, ki je v mitem in preudarnem nastopu združeval znanje pedagogov z izkušnjami zrelega moža, moža, ki je vse svoje življenje posvetil delu z ljudmi, predvsem z mladino. Ni ti bilo do velikih besed, ki prepogosto zvenijo prazno, ampak si bil neumoren sredi tistega drobnega dela, ki ponavadi ostaja vse premalo opaženo in ne žanje dovolj priznanja — vsaj javnega ne. Najbrž si le v sebi čutil tiho zadovoljstvo, ko si s svojo resno in trezno besedo, upoštevaje življenje in ljudi, kakršni smo, pomagal pri umirjanju in uglaševanju včasih pretirno in preostro postavljenih besed, pomagal k rešitvam, ki so bile sprejemljive vsaj za veliko večino, če ne za vse. In to zadovoljstvo ti je pomenilo največje priznanje. Tvoje družbenopolitično delo ni izviralo iz želje po časti in slavi, temveč si delal preprosto zato, ker si menil, da moraš delati.

Spominjamo se, kako skromno si ocenjeval svoje delo med okupacijo, čeprav ni bilo majhno. Nisi se delal junaka, nisi bil več mladenič in priznal si, da se nisi lahkega srca podajal v nevarnosti, kajti »za mučenika nimam smisla in za junaka ne daru«, si ugotavljal s Cankarjem. A kljub temu si šel naprej po poti, ki si jo izbral že v gimnazijskih in utrdil v študentskih letih. Noben pritisk te ni pokolebal — niti policijsko preganjanje zaradi sodelovanja v naprednem študentskem gibanju, ki te je za kratek čas pripeljalo tudi v glavnico, pa tudi večletno čakanje službe z diplomom v žepu ne. Ko so nastopili odločilni trenutki, si že v prvih mesecih okupacije našel mesto — tam, kamor te je edino lahko pripeljala tvoja pot. In nadaljeval si, kar si začel v Beogradu in v Crni gori. Na šoli, kjer si pou-

čeval, na terenu, kjer si stanoval, pa tudi povsod drugod si deloval tako, kot je tedanjemu času ter tvojemu značaju in usposobljenosti najbolj odgovarjalo. Kot aktivist si deloval v vseh kvartirah rajona Bežigrad, med mladimi v rajonu Center, sodeloval si z zdravniško organizacijo OF in še marsikje drugje. Ni bilo lahko, nevarno je bilo, a deloval si tako, ker nisi hotel in nisi mogel drugače, ker je v tistih letih pač tako velel zgodovine ukaz.

Tudi leta po vojni — ki se je zate končala v koncentracijskem taborišču Dachau — so bila le nadaljevanje iste poti v drugačnih okoliščinah. Zopet delo z mladino v družbenopolitičnih organizacijah in v organih ljudske oblasti. Še v sedanji mandatni dobi si po uvedbi delegatskega sistema vestno, temeljito in z vsem realističnim optimizmom sodeloval v delegaciji, ki ti je bila po svojem delovnem področju najbližja, to je v delegaciji SIS za izobraževanje. Poleg tega si nemalo prispeval k delu OO ZK in njenega sekretariata, predsedstva KK SZDL in vseh drugih teles, katerih član si bil. Ob vsem tem družbenem angažiranju pa si vedno našel dovolj časa tudi za svojo družino, ki se danes poslavja od moža, očeta in dedka.

In tako je, dragi Zvonko, prišla naša ura zadnjega slovesa. Ti odhajaš, v nas pa ostaja spomin na moža, ki nam bo pri vsakdanjem delu svetel vzor.

Slava tvojemu spominu!

TABORNIKI V BOHINJU

V poletnih mesecih je Zveza tabornikov Slovenije organizirala gozdno šolo v Bohinju. Udeležili so se je odredi iz vse Slovenije. Udeleženci so se pripravljali za delo v prihodnjem letu na različnih področjih, kot so propaganda, vodenje odreda, čete, orientacija, topografija.

Tečaj za propagandiste je vključeval predavanja o fotografiji, filmu, diapozitivih, sredstvih javnega obveščanja, urejanju vitrin, razstav ter pripravo propagandnega tabora. Predavan je so bila okrepjena s praktičnimi primeri, kot so razvijanje filmov, povečanje fotografij, priprava plakatov in tisk časopisa.

Za odred Črni mrav

NIKA BUTALA

KAJ PA TI VRISKAŠ...

Moščanska knjižnica Jožeta Mazovca na Zaloški cesti je kot zakletka kraljična. Čepi ob prometni cesti in se trese od vsakega kamiona in vsakega dolenskega vlaka, ki prereže to cesto. Nalagica in civilizacija jo puščata neopaženo... Toda iz zakletosti se rešiš le, če se ne vdaš. Ko bo končno prišel čas tudi za to zakladnico znanja, ko se bo preselila v »svetle sobane« novega občinskega centra, se bo ta knjižnica res lahko gosposko ponašala — saj se tega ves čas uporno uči.

Kljub sedanjim nemogočim delovnim razmeram si upam uvrstiti ta delovni kolektiv in njegove prostore med najbolj prijazne knjižnice v Ljubljani. Ne le, da so dosledno izvedli katalogizacijo po mednarodnih normativih, prost pristop do knjig, posegli s podružnico v obrobje mesta, posebej poskrbeli za otroke... imajo tudi čitalnico z vso periodiko in posebno skrb za nabavo poljudno-znanstvene literature. Tudi delavke so izredno prijazne, kos so svojemu poslanstvu, ki ga opravljajo že leta dolgo z občudujočo vnemo.

V dneh, ko so se koroški Slovenci v Avstriji pripravljali na pogovor z generalnim sekretarjem združenih narodov dr. Kurtom Waldheimom o svojih pravicah, so v čitalnici moščanske knjižnice priredili komorni večer z naslovom »Kje so tiste stezice...« Trije mladi: Ljubljancin Matjaž Weingerl, nekoč učenec Žive Kraigherjeve, sicer pa višji knjižničar in predmetni učitelj likovnega pouka, Primorec Dušan Šepetavc, kemijski tehnik, zdaj kmet v Rokavcih, in Francozinja Nicole Rossier iz Lousanna v Švici, edina poklicna balerina v tej skupini, so izvedli s flavto in izraznim plesom vsebino naših zahtev za življenjske možnosti Slovencev v Avstriji.

Umazani strop čitalnice in vegasta tla niso mogla škodovati čisti lepoti, ki so jo ti mladi ljudje doživeli izrazili kot najvišje izročilo, pa tudi svoje in naše dokončno prepričanje. »Esteika je etika bodočnosti«, je bil prepričan veliki ruski pisatelj Maksim Gorki. Res se je zgodilo, kar se v gledališču in koncertni dvorani ne more: ko je bilo prireditev konec, se je spet začela. Kitara je šla iz roke in pesmi, ena doživetejša od druge, so potrjevale, da smo se resnično srečali in zblížili, čeprav se sicer ne poznamo... Taki dogodki, izraženi s tako močnim učinkom, so redki in zato tem dragocenejši.

Preden smo se razšli, smo postavili študijske mizice nazaj na svoja mesta. Toda med gledalci se je javil novi ponudnik:

»Prosim, ali bi lahko priredili glasbeni recital Kosovelovih pesmi? In sploh, ali bodo take prireditve odslej pri vas vedno? V vaši knjižnici je lepo. Tako bi moralo biti povsod. Kar začnimo!«

Kdo jih ne bi bil vesel! Zaljubljenec v vrednote! Med nami se je znašel Amerikanec iz tretjega rodu Slovencev. Niti besede ne zna po slovensko, a je doživel v deželi svojih dedov toliko lepega, da kar ne more nazaj. Rad bi ostal tu, kjer čuti prisne korenine človečnosti, domačnosti.

Knjižnica Jožeta Mazovca je razpredla že mnogo dragocenih vezi med Moščani. Ta nova oblika dogajanja jo bo še bolj povežala s svojimi bralci.

JOŽA ZAGORC

16. JULIJ V RDEČEM ZALOGU

Založani so letos prvič proslavili 16. julij — svoj krajevni praznik. Tega dne pred 36 leti je v dolini Besnice Zaloška skupina ubila nemškega vojaka. O tem dogodku so ohranjeni dokumenti in prav zato so Založani izbrali ta dan za svoj praznik.

36 let je minilo od tedaj, ko se je v Kašelskih hribih zbrala skupina 17 mladih komunistov in Slovencev — domačinov. Za komandirja je bil zaradi največ vojaškega znanja izbran Franc Mazovec-Risto. Vsa Slovenija se je ta čas že pripravljala na oboroženi boj proti okupatorju. S strani CK KP je vodil pogovore o akcijah te skupine Tone Tomšič.

Po dobro organizirani obveščevalni mreži je bila skupina opozorjena na izdajo (Italijani so namreč zvedeli za njihovo bivališče), zato se je morala umakniti. Odšla je na Debnji vrh in se od nemško-italijanske meje spuščala v dolino. Ob potoku Besnica jo je iznenadil nemški vojak. Dobro oborožen borcem ni preostalo drugega — streljali so in padel je prvi nemški vojak in Zaloška skupina je doživela svoj ognjeni krst.

Ta prvi smrtonosni strel na okupatorjevega vojaka so zabeležili tudi v nemškem propagandnem uradu na Bledu in iz ohranjenega dokumentarnega gradiva je razvidno, da je bil 16. julija 1941 ustreljen vojak v Besnici pri Zalogu z imenom I. T. — prvi na seznamu okupatorjevih žrtev v Sloveniji. To je bil torej začetek oboroženega boja v naši občini in v Sloveniji nasploh. Občinski odbor ZZB NOV je na tem mestu pred desetimi leti postavil spominsko obeležje.

Založani so se v krajevni skupnosti in družbenopolitičnih organizacijah odločili, da sprejmejo 16. julij za krajevni praznik. S tem so se letos pridružili tudi proslavljanju številnih letošnjih jubilejev. Z uvedbo krajevnega praznika doprinesejo k oživljanju in podružbljanju tradicij NOB zlasti med mlajšimi rodovi, z zgodovino seznanjajo tudi številne nove prebivalce, ki so se v povojnem obdobju priselili v Zalog. Hkrati s tem naj bi bil krajevni praznik spodbuda za hitrejši razvoj in napredek v krajevni skupnosti ob vsestranski povezavi s tujakimi delovnimi kolektivi, pa seveda spomin

na vse tiste, ki so v narodnoosvobodilnem boju žrtvovali svoja življenja ter spomin na premmnoge tovarišice in tovariše, ki so vzdržali dolga leta naporov med prvo in drugo svetovno vojno ter sodelovali v povojni graditvi s trdnim zaupanjem v našo socialistično ureditev.

Proslava se je pričela ob 10. uri s svečano sejo sveta krajevnih skupnosti Zalog, na kateri so sprejeli odlok o uvedbi krajevnega praznika. Sejo je vodil predsednik Martin Pograjc. Na seji je bilo razdeljenih tudi 40 priznanj vsem živim borcem Zaloške skupine, ki so v NOB

aktivno sodelovali v bojih za osvoboditev.

Slavnostni govornik na proslavi je bil predsednik občinske skupščine Ljubljana-Moste-Polje Marjan Moškrič. V kulturnem programu so sodelovali zaloški pevski zbor, pihalni orkester Vevč in recitator Marjan Benedičič.

Na popoldanskem tovariškem srečanju je za dobro voljo skrbel ansambel Veseli vandrovčiki.

VILKO SLUGA

Fotografije s proslave krajevnega praznika Zaloge lahko dobijo zainteresirani krajanji v pisarni KS Zalog vsak delavnik (razen sobote) od 7. do 14. ure!

